

Foiaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

№. 16 si 17.

Marti 26. Aprilie

1860.

LXV.) emită și expedită
227) din 27 Decembrie 1857.

ПАТЕНТА ДМПЪРЪТЕАСКЪ din 20 Decembrie 1859,

prin care се пълнѣхъ петрѣхъ тотѣ кзпринскаѣ имперіа-
лѣи афарѣ де териториалѣ административѣ Виведианѣ шѣ
де конѣинизалѣ милитаре о леѣе индустриаре*), каре ва
интра дн аптивитате дн 1. Маѣ 1860;

Noi Францискѣ Иосефѣ etc. etc.

(Titulus magnus.)

Авандѣ де кзпетѣ а регла днтр'о формѣ шѣ а
зшера не кѣтѣ се ва пзтеа днтрѣприндереа индустри-
аре дн имперіалѣ Нострѣ, ам аскзлатѣ не Министрїи
шѣ не конѣинизалѣ Нострѣ имперіале шѣ ам афлатѣ кѣ
кале а апрова зрѣмѣорѣ леѣе индустриаре шѣ а ордина
дзпѣ кѣм зрѣмазѣ :

I. Ачеастѣ леѣе индустриаре ва интра дн аптиві-
тате дн 1 Маѣ 1860 петрѣхъ тотѣ кзпринскаѣ имперіа-
лѣи нострѣ, афарѣ де териториалѣ административѣ виве-
дианѣ шѣ де конѣинизалѣ милитаре.

II. Прескриптеле че есїстѣ десуре ставїдїреа шѣ
дрѣптѣлѣ де петречере нѣ се модїфїкѣ прин леѣеа ин-
дустриаре.

III. Днн зїза индикатѣ маї сѣсѣ се десѣинѣазѣ
тоате прескриптеле че есїстѣ акзм дн пстере десуре
кѣштїгареа дрѣптѣрїорѣ де индустрїѣ, фабрїкѣ шѣ ком-
мерчїѣ, прѣкзм шѣ тѣте норматївеле маї веї десуре
есерчїгареа лорѣ, че нѣ стаѣ дн армонїѣ кѣ ачеастѣ
леѣе индустриаре.

IV. Дїенсѣчїзїнїле кзпрїнсе дн ачеаста леѣе се
есїндѣ, не лѣпгѣ тѣрѣдїнїреа индикатѣ дн арїкзлїи зрѣ-
мѣторї, ла тоате окзпѣчїзїнїле че се интрѣпрїндѣ дн
формѣ де месерїѣ, аїѣ елѣ де обїентѣ продзчереа,
прѣлѣкрареа ор стрѣформареа обїентелорѣ де коммер-
чїѣ, ор днтрѣпрїндереа де негѣдїмїнте коммерчїалї ор

*) Традѣсѣ пѣлѣ ла §. 78 инкл. де I. Маїорѣ;
сар' дела §. 79 днколо де I. Мѣрешїанѣ.

днденїнїреа де прѣстѣчїнї, де сервїдѣ шѣ де лѣкзрїѣ.
V. Ачеастѣ леѣе нѣ се аплїкѣ ла зрѣмѣоареле
окзпѣчїнї шѣ днтрѣпрїндерї, карї се ворѣ трапта шѣ
де акзм днїнїте дзпѣ прескриптеле че есїстѣ дн прї-
вїнда лорѣ, прѣкзм :

a) Продзпчїзїнеа де агрономїѣ шѣ де пѣдѣрї шѣ
месерїеле еї секзндарї не кѣтѣ ачестеа вор авеа де
обїентѣ прѣлѣкрареа прїнчїпале а продзптелорѣ прѣпрїї.
апої вїндереа продзптелорѣ прѣпрїї че е кончѣсѣ прїї
дїспѣсѣчїнї маї веї дн знеле пѣрїї де деарѣ поссе-
сорїлорѣ де вїнїе шѣ де грѣдїнї де пѣме.

b) Кзлѣгѣра мїнераре шѣ оперїле карїї дзпѣ леѣеа
мїнераре денїдѣ дела кончѣсїзїнеа дерѣгѣторїелорѣ
мїнерарї.

c) Лѣкзрареа лїтераре, апої дрѣптѣлѣ editurїї про-
прїе а азторїлорѣ шѣ есерчїгареа арїїлорѣ фрѣмѣсе.

d) Лѣкзрѣлѣ не сїмѣрїѣ де фелїѣлѣ челѣ маї орди-
наре (лѣкзрѣ петрѣхъ лѣкзрѣторї кѣ зїза etc. etc.)

e) Рамїї де месерїе, каре кадѣ дн окзпѣ-
чїзїнїле секзндарї де касѣ шѣ се днтрѣпрїндѣ де кѣтрѣ
метѣрїї комзнї аї касеї.

f) Тревїле адвокадїлорѣ, нотарїлорѣ шѣ але Сеп-
салїлорѣ коммерчїалї (сепсалї де полїѣе, де тѣрѣї шѣ
пѣї, — аденчїї де кѣрсѣ) апої але инчїперїлорѣ шѣ але
алторѣ персѣне, карїї сѣнт инстїтзїцїї спецїалмїнте шѣ
дензїмїцїї дн сервїдѣ де кѣтрѣ дерѣгѣторїї петрѣхъ з-
пеле тревї; дн зрѣмѣ тѣте днтрѣпрїндерїле шѣ мїжло-
чїрїле де негѣдїмїнте прївате дн алте тревї, сар' нѣ
дн челе коммерчїалї.

g) Есерчїгареа сѣнїнѣїї медїѣе (medicї; хїрзрїї,
medicї де дїнїї шѣ де окї, medїcї de obstetricїѣ,
mõme etc. etc.), днтрѣпрїндерїле де инстїтзїте де кѣрѣ
де тотѣ фелїѣлѣ дїнпрѣзнѣ кѣ инстїтзїтеле де насчере,
де пѣвнїї, де скалде шѣ де кѣрѣ де анѣ де веѣтѣ;
апої тревїле де апотекарї шѣ де вїтерїнарї дїнпрѣзнѣ
кѣ тревїле де кастрареа вїтелорѣ.

h) Рамїї де кѣштїгѣ аї днвѣдѣмѣнтѣлї прїватѣ,
прѣкзм шѣ аї едѣкѣчїнїї шѣ а инстїтзїтелорѣ че се ре-
ферескѣ ла ачеаста.

i) Лѣкзрїле де месерїе але инстїтзїтелорѣ пѣлїѣе
де знанїтате, де днвѣдѣмѣнт, де пѣдеансѣ шѣ де
дндрѣпгаре.

к) **Antreprinderile de incalzire de kredetă, de vanche, de incalzire de depunere kz amanetă, de incalzire de asekurare, de antreprinderile kasseloră de pьс-тpape etc.**

l) **Antreprinderile de drămărire de ферă ші de vapore.**

m) **Antreprinderile de navigație șі pescărie șі pe mare, kare șunt șі șіșсе leiăoră maritime.**

n) **Antreprinderile de vadărie șтăтăore pe rі-зрі, lakărie, ші kanale etc., ші incalzire de plătire.**

o) **Antreprinderile de petreceri pьzliche ші de prodăcere pьzliche de totă felăkă.**

p) **Antreprinderile de timpărire periodice ші de vinderea loră.**

d) **Tălvărită șі antreprinderi de meserie kare се есерчітă pьmaі prin țămălarea đп сăсă ші đп жосă.**

VI. **Dreptărire personală de meserie, фаврик de comerțіă akьшітate đшіз dіspьсăшіzніle legale de pьz akьт ремьш đп пьтере ші le maі kompetă đпкь ші тоате ачеле dreptărie maі есітăсе, пе kare ле đппрезшъ ачeasta леде kă antreprinderea зшеі meserie.**

VI. **Kalitatea reale a meserieloră radikali ші ші vьzетore че есітă пе dreptă akьт, ремьне nekітvată. Ноzь dreptărie reali de meserie пз се voră đпvінда maі mьltă.**

VIII. **Đп privінда monopoleloră ші regaloră de stată, prekьт ші đп privінда dreptăriloră de про-пшъшіzне ші a benefițieloră regali че есітă đп зпеле đeri ale imperiăліă remьш đп пьтере preskriptele de pьz akьт.**

IX. **Prin ачeastă леде пз се скітмь dreptărire kare prin ледеа de привілеcie șunt kочесе posesorі-loră de привілеcie pentră аolare. đпvьzьтăđіre ші пьскощіre.**

X. **Kă есекзтареа ачестеі леці е đпсърчінатă mі-пштрăліă Nostră de іzетіđіz.**

Đată đп kavițala ші reshedінда pьстрă Vienna, đп 20 Decemvre, anăліă mьzтvіreі o mіz optă сăте чіпчізечі ші позь, ear' алă đппърьđіreі Noastre алă doіsprezечелеа.

Франчіскă Іосеф т п. L. S.

Komітеле Pexberg т. p. Баронăліă de Брăк т. p.
Komітеле Nadamdi т. p. Komітеле Голъховскі т. p.

Din mandatăліă đппърьтескă.

Баронăліă de Ranconnet т p.

ЛЕДЕА INDƏСТPAPЕ.

Сару I.

Đппърьđіreа meserieloră,

§. 1.

Meseriеле се потă antreprinde саđ пьmaі пе lьngă incalzare (meserie livere), саđ сьнтă legate de kочесіzне speciale a дерьгьторіеі (meserie kочесіo-пate).

§. 2 Meserie kочесіonate.

Meseriеле ла kare dіn privінда pьzliche e фьndată печесітateа ка permітереа есерчітăreі loră сь dеmіndă

dela kочесіzне speciale, се тpapeazь ка meserie kочесіonate.

§. 3. Meserie livere.

Toate meseriеле kare сьнтă deklaratе ка kочесіonate сьнтă livere.

Сару II.

Kondіțіzніle pentră antreprinderea meserieі de cine.

Kă тоате ачестеа antreprinzetorіzлі e овлігатă ка đпаште de đпчепереа meserieі сь факь арьтаре ла dірегьторіе despre ачeasta.

1. Dіspьсешіzні đпнерарі.

§. 4. Dreptăліă de cine.

Спре antreprinderea de cine a фіекьреі meserie се чере de регьліă ка antreprinzetorіzлі сь айзь dreptă de a ші adminіstră de cine авереа са.

Пе сокогеала persoaneloră kьpora пз ле e kочесь livera adminіstrare а авереі loră се потă antreprinde meseriеле пьmaі пе lьngă đпвоіреа репре-сьнтантăліă loră legale, апоі пельngь đпвоіреа дерьгьторіеі kompetіnte mі prin зшă репресьнтанте ако- modată спре ачeasta (§. 58).

Đензліă пз đптемеазь ніче o destіndere đп privінда admіterеі ла meserie.

§. 5. Persone morale.

Personele morale потă пьрта meserie ка ші пер-сонеle private сьнт ачелеші kondіțіzні. Kă тоте ачестеа đпсь e de đпсь ка сь ші depьтeаскь ка ре-пресьнтанте пе зшă пьртьторă de тpеvі akomodată спре ачeasta (§. 58).

§. 6. Реферіңеле de stată.

Респектівеле preskripte de stată ші de серьđіđ determіnz пе кьтă сьнт ескіші дела есерчітареа meserieloră преодіі, monaxі, mілітаріі, офідадіі đппърь-тесчі op алге persoane depьтeаші pьzliche.

§. 7. Motіvеле de ескідере.

Persoanele kare voră фі фостă kondemnatе pentră вр'о kрімь песте totă op pentră зшă delіntă op o аватере пьрчезтăore dіn пофта de кьшігь op kонтpаріе моралітатеі пьzliche, op pentră kонтpавандă, op вр'о аватере греа фінанціаре, op pentră kонкьрсь kьлось, voră фі ескісе дела đпчепереа зшеі meserie, op đпzь persona antreprinzьtorіzлі e de temьтă kь се ва фаче авьсă. Đп касьліă dіn зpьтă пз се ва kочede đпчепереа meserieі ніче đп timpăліă кьт đпe investігьшіzнеа.

§. 8.

Челă че ва фі скось дела antreprinderea зшеі meserieі (§. 136) prin deçісіzне жьдекьтoreаскь op ад-міністративь, ва фі ескісă дела đпчепереа фіекьреі me-serieі prin а кьреі есерчітаре с'ар nіmіçі skonьліă deçісіzнеі. Kă тоате ачестеа đп касьрі de deçісіzні ад-міністративе се поате kочede de кьтpь dікастеріzлі політїкă ал đереі, рехавілітареа акьpорă persone а-вьндă đп vedere пешьтата loră пьртаре maі đнде-лзпгьтă.

§. 9. Легьтărie kочьналe.

Đпчепереа meserieі пз атьpьтă дела сьчепереа

дн легѣтра комѣнитатеі дн каре е а се днтрепринде, нѣче нѣ модификѣ нѣмѣкѣ дн компетѣнда комѣнале.

§. 10 Стрѣніі.

Адмітереа стрѣнілорѣ ла днтреприндера месеріелорѣ де сіне дн Австріа, е ресерватѣ дн кѣнд дн кѣндѣ міністеріалѣ де интерне, декѣтѣва нѣ се ворѣ фѣ ѣкѣтѣ алте дѣспѣсечѣзнѣ прѣн трапателе де статѣ.

Адмітереа де кѣлѣторѣ негѣдеторесчѣ нептрѣ днтреприндеріле стрейне де комѣрчѣлѣ шѣ індѣстріе, е регѣлатѣ прѣн прескрѣптѣ спеціале.

§. 11. Днтреприндера тотѣдеодатѣ а маі мѣлторѣ месеріі.

Днтреприндера тотѣдеодатѣ а маі мѣлторѣ месеріі де кѣтрѣ знѣ днтрепринзеторѣ е пермісѣ.

§. 12. Днтреприндера месеріелорѣ дн черкѣлѣ конфініаре.

Днтреприндера мѣсеріеі дн черкѣлѣ конфініаре, кѣ обіепте сѣпсе контролеі, рѣтѣне шѣ де акѣм днпайнте легатѣ де кондічѣнѣле прескрѣсе прѣн леціле фѣнанціарѣ.

2. Дѣспѣсечѣзнѣ спеціалѣ.

а) Ла месеріеле лѣбере.

§. 13. Дѣспѣсечѣ

Челѣ че нѣ е ескѣсѣ прѣн дѣспѣсечѣзнѣ §§. 4 пѣлѣ ла 12, аре дрептѣ ка сѣ днтреприндѣ де сіне верѣ че месеріе лѣберѣ.

§. 14

Дн ачеастѣ дѣспѣсечѣ се ва індѣка нѣтеле, етатеа, домѣнілѣ шѣ четѣденѣ днтрепринзеторѣлѣ, прѣкѣт шѣ окѣлѣчѣсна шѣ локѣлѣ есерчѣтѣреі еі шѣ дн зртѣ де ва фѣ де лѣпсѣ шѣ днвоіреа репрезѣнтантѣлѣлѣ легале шѣ а дерѣгѣторѣі компетѣнте (§. 4).

Дн касѣрѣ дн карѣ не ремеілѣлѣ §§. 4 шѣ 5 месеріа се поате днтрепринде нѣмаі прѣн знѣ репрезѣнтанте, індѣкѣрѣле де маі сѣсѣ се ворѣ естѣнде шѣ ла персѣна ачеаста.

Нѣ е пермісѣ ка сѣ се кѣпрѣндѣ днтр'о інсѣнѣаре маі мѣлте месеріі.

§. 15

Дакѣ нѣ ва есіста нѣче о недекѣ фѣндатѣ дн ачеастѣ леде дн контра персѣонеі днтрепринзеторѣлѣ ор а окѣлѣчѣсна шѣ а локѣлѣ, атѣнчѣ дерѣгѣторѣа ва да інтрепринзеторѣлѣ спре лецітѣмареа са знѣ вѣлетѣ де месеріе.

Дн касѣлѣ контрарѣлѣ Дерѣгѣторѣа ва проізі пѣрѣеі днчепереа месеріеі пѣлѣ ла дѣлѣтѣрареа недечеі.

в) Ла месеріеле кончѣсіонале.

§. 16. Месеріі кончѣсіонале.

Ка месеріі кончѣсіонале се консідерѣ, зртѣ-торѣле:

1. Тоате месеріеле каре аѣ де обіептѣ мѣлѣнѣлѣ-кареа не кале механѣкѣ ор хемѣкѣ де продѣнте лѣтерарѣ, ор артѣстѣче, ор комѣрчѣлѣлѣ кѣ еле (тѣпографѣі, стампе де араптѣ шѣ де оцѣлѣ, тѣпѣрѣе літографѣкѣ, літографѣе etc. etc., апоі лѣврѣрѣі де кѣрѣцѣ шѣ де опе-ре артѣфічѣале шѣ мѣсікале).

2. Днтреприндеріле де інстѣтѣте де днтпрѣмѣстатѣлѣ нептрѣ атарѣ продѣпте шѣ де кабинетѣ де четѣтѣ.

3. Днтреприндеріле де транспортѣе періодѣче де персѣоне.

4. Месеріеле ачелѣора каре цѣнѣ дн локѣрѣлѣ пѣ-вѣлѣче мѣлѣче де транспортѣ де персѣоне спре зсѣлѣлѣ тѣгѣторѣлѣ ор шѣ офѣрескѣ серѣіцѣлѣлѣ лорѣ, прѣкѣт шер-вѣторѣі де пѣадѣ, шервѣторѣі де пѣаде кѣ сімѣрѣе ш. а. т.

5. Месеріа де навѣгѣторѣі.

6. Месеріа де архѣтекѣцѣі, зідарѣі, петрарѣі шѣ лемпарѣі.

7. Месеріа де хорпарѣі.

8. Месеріа де кѣрѣдѣторѣі де канале.

9. Месеріа де деспоіторѣі.

10. Препарареа шѣ вѣндереа де арте шѣ обіепте де мѣнѣчѣне шѣ дн спеціе месеріа де фѣкѣторѣі де пѣсчѣі.

11. Препарареа шѣ вѣндереа де обіентѣ де фокѣлѣ артѣфічѣале шѣ де матѣрѣале де фокѣлѣ артѣфічѣале.

12. Комѣрчѣлѣлѣ кѣ вестѣмѣнте шѣ хаіне де патѣлѣ зсѣтате, апоі кѣ скѣпѣврѣі пѣртате шѣ кѣ сѣлѣ векі пре-ціоаце шѣ де металѣлѣ (месеріа де негѣдеторѣі кѣ векі-тѣрѣі) шѣ дн зртѣлѣ месеріа де днтпрѣмѣзѣторѣі кѣ ата-петѣ не кѣтѣ ва фѣ пермісѣ ачеаста прѣн леде.

13. Вѣндереа де венѣзѣрѣі шѣ де іерѣзѣрѣі медѣчѣ-налі.

14. Месеріа де оспѣтѣрѣлѣ де обіептѣі шѣ де вѣн-зареа кѣ тѣрѣнѣлѣлѣ.

§. 17. Кончѣсіонале.

Челѣ че воіесче а днтрепринде о месеріе ле-гатѣ де кончѣсіонале, е облігатѣ ка сѣ шѣ чеарѣлѣ кончѣ-сіонале докѣтѣнтѣлѣлѣлѣ рѣчерѣнѣде легалѣ Днпайнте де кѣлѣтѣрареа кончѣсіоналеі нѣ е пермісѣ днчепереа днтре-приндерѣі.

§. 18. Рѣчерѣнѣде спеціалѣ.

Спре кѣштѣгареа знѣі месеріі кончѣсіонале се чере днкредере шѣ пѣртаре непѣгатѣлѣ не дѣлѣтѣлѣ конді-чѣнѣле цѣнерарѣ че сѣнт де лѣпсѣ нептрѣ днчепереа знѣі месеріі де сіне (§§. 4 пѣлѣ ла 12) шѣ а-фарѣ де ачеаста ла челе маі мѣлте месеріі се маі чере днкѣ шѣ капачѣтатеа спеціале прескрѣсѣ дн па-раграфѣі зртѣторѣі.

Ла кончѣдереа месеріелорѣ індѣкатѣ сѣлѣ 1, 2, 4, 7 пѣлѣ ла 14 інкѣлѣсѣе дн §. 16 се маі чере днкѣ ка сѣ се аѣлѣ днпайнтеа окѣлорѣ рѣферѣнѣде лекалі шѣ сѣ се іее дн консідерѣчѣзне сѣперѣвѣціареа поліціе-неаскѣ.

§. 19. Месеріа де тѣпографѣлѣ.

Кончѣсіторѣі нептрѣ о месерілѣ че се окѣлѣлѣ кѣ продѣптеле де прѣсѣ індѣкатѣ сѣлѣ 1 шѣ 2 дн 5, 16, дебе сѣ се лецітѣе деспре о кѣлѣтѣрѣ цѣнераре де а-жѣпсѣ спре днтреприндереа месеріеі. Ачестѣ месеріі се ворѣ днфѣнѣнда де рѣгѣлѣ нѣмаі дн локѣрѣле дн карѣі есте о дерѣгѣторѣлѣ політѣкѣ.

Дѣспѣсечѣзнѣле де маі сѣсѣлѣ нѣ се естѣндѣ ла комѣрчѣлѣлѣ каре се окѣлѣлѣ нѣмаі кѣ кѣрѣцѣі де скѣлѣ шѣ де рѣгѣчѣзнѣі, ор кѣ вѣлѣндаре шѣ кѣлѣрѣі санкте.

§. 20. Транспортѣ періодѣкѣ де персѣоне.

Ла кончѣсіонале спре днтреприндерѣі де транспортѣе періодѣче де персѣоне се ва індѣка дѣстанѣла ла каре се рѣфересче днтреприндереа шѣ се ворѣ стѣторѣі шѣ

алте дѣисвѣснѣні че се ворѣ къцета къ сѣнт де лѣпсѣ дѣн прѣвѣнда дѣнтрепрѣндереі.

§. 21. Meseriеле de пѣаѣѣ.

Ла дареа кончесѣснѣлорѣ пентрѣ месеріеле индикате сѣѣ 4 де пѣаѣѣ дѣн §. 16, се ворѣ стѣторі ordi-nile де сервѣѣѣ локале че се ворѣ къцета къ сѣнт де лѣпсѣ.

§. 22. Meseria de навѣгѣторі.

Навѣгѣторіі карі ворѣ фаче месерѣѣ дѣн кондѣчереа васелорѣ къ вѣсле шѣ къ рѣде не апе медітерале, вор къта сѣ се лѣѣтѣме дѣнаптеа жѣдекѣторіеі деспре къносчѣнѣде ле пракѣче пѣсечарі.

§. 23. Meseria de zidarі.

Zidarі, петраріі шѣ лѣтнаріі карі лѣкрѣрѣле че кадѣ дѣн месеріа лорѣ ворѣ воі але дѣндепѣліне де сѣне, адекѣ нѣ сѣѣ кондѣчереа знѣѣ тѣсѣтрѣ, деѣе сѣ се лѣѣтѣме деспре къпачѣтатеа пракѣѣ аккъшѣтѣгѣтѣ прѣн апѣкареа дѣн адеѣѣрѣ дѣн месерѣѣ.

Чѣлѣ че ва воіі сѣ кондѣкъ zidarі дѣналте дѣн-презѣнѣ къ лѣкрѣрѣле че се дѣнѣ де дѣверсе месеріе де архѣтектѣрѣ, (тѣѣстрѣі де архѣтектѣрѣ), е обѣлѣгѣтѣ къ сѣ се лѣѣтѣме деспре о апѣкаре дѣн сервѣѣ де треі апѣ ла о месерѣѣ де архѣтектѣрѣ, шѣ афарѣ де ачеаста сѣѣ депѣнѣ шѣ знѣ есамѣнѣ деспре посседереа къносчѣнѣделорѣ маі дѣналте речерѣте, дѣнаптеа дѣрегѣторіеі де ѣеарѣ де архѣтектѣрѣ, ор дѣнаптеа инѣпѣрѣлѣі де прѣфѣнтѣрѣ делегатѣ сѣре ачеаста. Деѣа ачестѣ есамѣнѣ сѣ поате фаче есчѣнѣѣне дѣн прѣвѣнда персѣнѣелорѣ, карі 'шѣ ворѣ фѣ конпрѣватѣ капачѣтатеа лорѣ дѣн алтѣ модѣ.

§. 24. Хорнаріі.

Хорнаріі деѣе сѣ се лѣѣтѣме деспре капачѣтатеа пракѣѣ аккъшѣтѣгѣтѣ прѣн апѣкареа дѣн адеѣѣрѣ ла месерѣѣ.

§. 25. Фѣкъторіі де пѣсчѣі.

Прѣдѣкъторіі де арте карі факѣ арте де дѣн-пѣшкатѣ дѣн старе де сѣтѣтѣ (фѣкъторіі де пѣсчѣі), деѣе сѣ се лѣѣтѣме деспре капачѣтатеа корѣспѣнѣзѣторѣ.

§. 26. Прѣдѣкъторіі де корпѣрѣ де фокѣ арѣфѣѣіале.

Прѣдѣкъторіі де матеріале де фокѣ арѣфѣѣіале шѣ де корпѣрѣ де фокѣ арѣфѣѣіале, деѣе сѣ се лѣѣтѣме деспре къносчѣнѣде де лѣпсѣ але пѣротѣхнѣчѣі.

§. 27. Вѣнѣзеторіі де венѣне.

Кончесѣснѣле деспре вѣндереа де венѣне шѣ іерѣѣрѣле медѣѣналі индикате дѣн прѣскрѣпѣтеле медѣѣналі не кът ачестеа не темѣіалѣ прѣскрѣпѣтелорѣ медѣѣналі нѣ вор фѣ ресерватѣ шѣ фѣрѣ де ачеаста ескѣлѣѣве апѣтекаріелорѣ, се ворѣ да пѣмаі персѣнѣелорѣ карі ворѣ фѣ дѣн старе а се лѣѣтѣме дѣнаптеа дѣрегѣторіеі медѣѣналі деспре къносчѣнѣде речерѣте.

§. 28. Meseria de оспѣтарі.

Месеріа де оспѣтарі пентрѣ вѣндереа къ атѣрѣн-тѣлѣ се дѣнпартѣ дѣн жѣтѣѣорѣле дрепѣтрѣі

a) Дѣн адѣлѣосѣтѣрѣа де стрѣпѣі.

b) Дѣн дареа де тѣжѣкѣрѣі.

c) Дѣн вѣндереа де вѣтѣтрѣі сѣпѣртѣоасе афарѣ де вѣнарѣсѣ.

d) Дѣн вѣндереа де вѣнарѣсѣ

e) Дѣн дареа де кафеа шѣ алте вѣтѣтрѣі калде шѣ рекорѣѣтрѣе.

f) Дѣн дѣнереа де жѣкѣрѣі пермѣсе.

Ачесте дрепѣтрѣі се потѣ кончѣде къте знѣлѣ, ор дѣн лѣгѣтрѣрѣ ла олатѣ. Кѣ тоате ачестеа тотѣдеѣзна сѣнт а се индикате еспресѣ дѣн кончесѣснѣе.

§. 29. Вѣндереа къ тѣрѣнѣтѣлѣ.

Ла вѣндереа къ тѣрѣнѣтѣлѣ се консѣдерѣ дареа де вѣтѣтрѣі ла оспѣдѣ карі шѣдѣ ор стаѣ, ор дѣчереа де вѣтѣтрѣі пѣсте дрѣтѣлѣ дѣн вѣсе дѣнѣсе. Чѣі че сѣнт аѣторѣзаѣі сѣре а вѣнде къ тѣрѣнѣтѣлѣ аѣ шѣ дрепѣтѣлѣ де а дѣнтрепрѣнде комѣрѣіс орѣнарѣе къ респѣнтѣвеле вѣтѣтрѣі.

§. 30. Ресерѣварѣа.

Мѣнѣстерѣлѣ де інтѣрне дѣн дѣнѣлѣѣѣре къ чѣлѣ де полѣѣѣ е аѣторѣсѣтѣлѣ, ка де сѣ ва арѣта прѣн еспѣрѣіпѣнѣ къ е де лѣпсѣ дѣнѣ §. 2, сѣ лѣѣе прѣн калѣ де орѣдѣнѣѣѣне де о кончесѣснѣе пѣсте тотѣ ор пентрѣ рѣпеле черкѣрѣі шѣ алте месеріі афарѣ де чѣле индикате дѣн ачестѣ канѣ, шѣ сѣ стѣторѣасѣкъ кондѣѣѣнѣле пентрѣ къшѣтѣгарѣа лорѣ.

Де кътва не темѣіалѣ реферѣнѣделорѣ скѣмѣѣте се ва веѣеа къ е де лѣпсѣ, се потѣ деѣсѣѣѣе тотѣ дѣн ачестѣ модѣ де реферѣнѣнѣ де кончесѣснѣе шѣ знѣле месеріе де аккъм карі сѣнт кончесѣонате. Асѣмѣнеа се поате орѣна ка дѣн лѣкѣрѣіе дѣн карі дѣн інтѣресѣлѣ комѣнѣѣѣнѣснѣе сѣнт інѣстѣтѣте знѣле персѣнѣе де кътрѣ дѣрегѣторѣі шѣ сѣнт жѣратѣ пентрѣ знѣле неѣоѣемѣнѣте шѣ прѣстѣѣѣнѣіе де сервѣѣѣ карі прѣтѣндѣ дѣнкрѣдѣре пѣѣѣлѣ еспѣѣіале, прѣкъм сѣнтѣ де с. комѣісѣонаріі, кътѣпѣнѣторіі шѣ тѣсѣрѣѣторіі пѣѣлѣі, кърсѣрѣі де ѣеарѣ etc. etc. сѣ рѣжѣнѣ пѣмаі ачесте персѣнѣе шѣ тоате чѣле лѣлте персѣнѣе сѣ фѣіе ескѣсе деѣа дѣнтрепрѣндереа ачѣлорашѣ неѣоѣімінѣте.

Сарі ІІІ.

Речерѣнѣѣа знѣі аѣровѣрѣі еспѣѣіалѣ пентрѣ ашеѣѣтѣнѣтѣлѣ дѣнтрепрѣндереі ла знѣле месеріі

§ 31. Ашеѣѣмінтѣле де дѣнтрепрѣндере карі аѣ лѣпсѣ де аѣровѣре.

Аѣровѣреа ашеѣѣтѣнѣтѣлѣі дѣнтрепрѣндереі е де лѣпсѣ ла тоате месеріеле лѣѣѣре ор кончесѣонате карі се дѣнтрепрѣндѣ прѣн лѣкрѣторѣі къ фокѣ ор машѣне къ вапѣрѣ, ор оперѣ іѣрѣѣлѣче ор карі прѣн інѣѣлѣнѣде лорѣ стрѣѣѣѣѣсе сѣнѣѣтѣѣѣі, прѣн модѣлѣ дѣнтрепрѣндереі перѣкълѣсѣ сѣкѣрѣгѣтѣі ор прѣн пѣросѣлѣ рѣѣ ор сѣнѣтѣлѣ естрѣорѣнарѣе сѣнт аѣомѣоѣате сѣре а перѣклѣта ор сѣнѣра не веѣнѣі.

§. 32. Прѣкъѣѣнѣпѣле ла кончесѣснѣе.

Ла атарі ашеѣѣмінѣте де інтрепрѣндѣі, дѣрегѣторѣіа ва есамѣна пѣсте тотѣ не дрѣтѣлѣлѣ чѣлѣ маі сѣкѣрѣтѣ рѣлеле че ворѣ окѣре а се лѣа дѣн консѣдерѣѣѣне шѣ ва прѣскрѣіе кондѣѣнѣіле шѣ тѣрѣнѣпѣіе пѣсечарі. Дѣн дѣн атарі ашеѣѣмінѣте де дѣнтрепрѣндѣі се нѣ се наскѣпѣче о пѣдекѣ пентрѣ вѣсерѣісѣі, сколе, сѣіталѣ шѣ алте інѣстѣтѣте шѣ едѣіѣѣе пѣѣлѣіе.

§. 33. Ашеѣѣмінтѣле де дѣнтрепрѣндере пентрѣ карі е а се дѣнтрѣдѣѣе прѣчѣсѣрѣ едѣіталѣ.

Пентрѣ зрѣтъореле ашезъмѣнте де днтрепрѣндере се ва пѣтеа да аповареа пѣмаѣ пе темеѣлѣ прочесъреѣ прескрѣсе дн параграфѣи зрѣтъорѣ, прекзъмѣ пентрѣ:

1. Белѣторѣ де мортѣчѣнѣ.
2. Корпѣрѣ де фокѣ артѣфѣциале (ашезъмѣнте спре апѣраре)
3. Мѣрѣрѣ де апрѣнсѣ.
4. Ашезъмѣнте де фаврѣче артѣфѣциалѣ де гѣноѣтѣ (пѣтрѣде).
5. Топѣторѣ де сеѣ.
6. Тѣрѣтъорѣ де лѣмѣнѣрѣ.
7. Сѣлѣнѣрѣ.
8. Фаврѣче де клеѣѣ.
9. Фаврѣче де лѣкѣ.
10. Фаврѣче де лѣше де сѣлѣце.
11. Фаврѣче де оасе.
12. Днѣлѣторѣ де оасе.
13. Морѣ шѣ пѣсѣторѣ де оасе.
14. Арзѣторѣ де оасе.
15. Манѣфѣлѣтѣрѣ де пѣлѣрѣ чѣрѣлѣтѣ,
16. Днѣлѣторѣ де ѣсте.
17. Топѣторѣ де ѣнѣ шѣ де кѣпѣлѣ.
18. Манѣфѣлѣтѣрѣ де корде де маѣѣ.
19. Ѣстрѣне де арсенѣкѣ.
20. Фаврѣче де аѣдѣ де саре.
21. Фаврѣче де аѣдѣ де салпѣтрѣ.
22. Фаврѣче де аѣдѣ сѣлѣфрѣкѣ.
23. Фаврѣче де салѣаѣкѣ.
24. Иѣтѣлѣте де препарѣреа де коакс.
25. " " кѣтрапѣ, кѣрѣвѣнѣ де ѣнѣтрѣ.
26. " " кѣтрапѣ де лѣмнѣ.
27. Берѣрѣ.
28. Арзѣторѣ де ѣпѣсѣ.
29. Арзѣторѣ де фѣнѣпѣне.
30. Иѣтѣлѣте де гасѣ лѣмѣносѣ спре прѣпѣраре шѣ пѣстраре.

Деклѣва се ворѣ днѣлѣнѣца афѣрѣ де локѣл зпѣде се кѣлѣтѣ материалѣлѣ

31. Ѣстрѣне де глѣжѣ.
32. Оперѣ де амалѣгматѣ оглѣнѣлѣ.
33. Кѣрѣмѣдѣрѣ.
34. Арзѣторѣ де тѣрѣфѣ де лѣтѣ (де тотѣ фелѣлѣ).
35. Фаврѣче де зѣхарѣ.
36. Фаврѣче де тѣрѣфѣрѣ хемѣче (де тотѣ фелѣлѣ).
37. Фаврѣче де олеѣс.
38. Аргѣсѣторѣ.
39. Мѣчѣлѣрѣ.
40. Фаврѣче де кѣрѣѣтѣ петеле.
41. Фаврѣче топѣтоаре шѣ ферѣрѣе, шѣ дн зрѣтѣ
42. Днѣлѣнѣдѣреа шѣ скѣмѣварѣе де оперѣ карѣ се мѣшѣкѣ прѣн пѣтере де апѣ.

Мѣнѣстерѣлѣлѣ де ѣнѣтрѣе е ресерѣватѣ тотѣдезѣна реѣѣсѣзѣнеа ачѣстеѣ консѣнтѣчѣнѣ.

§. 34. Черѣреа.
 Аповареа ашезъмѣнтѣлорѣ ѣндѣкатѣ се ва черѣ дела дерѣгѣторѣлѣ пе лѣнѣгѣ днѣлѣнѣдѣрѣе дескрѣпѣлорѣлѣ шѣ десѣлѣнѣлорѣлѣ рѣчерѣте, шѣ нѣ е пермѣсѣ пѣнѣреа дн ѣвкрѣре днѣнѣте де кѣлѣтарѣе копѣсѣзѣнѣ.

§. 35. Едѣнтѣлѣлѣ.
 Дерѣгѣторѣа ва пѣлѣлѣка рѣсѣптѣва днтрепрѣндере атѣт прѣн аѣѣдѣреа дн комѣнѣтѣте кѣт шѣ прѣн комѣ-

пѣкарѣе спеѣциале ла антѣсѣтѣа комѣнѣнале шѣ ла чѣѣ маѣ де аурѣне вѣчѣнѣлѣ кѣпосѣкѣдѣ, шѣ ва копѣчеде спре ачѣстѣ скопѣ дн рѣсѣтѣнѣлѣ де дозѣ пѣлѣ ла 4 сѣпѣтѣмѣнѣ о пертрапѣтарѣе комѣсѣзѣнале, ла карѣ де нѣ ворѣ фѣ дѣте де маѣ днѣнѣте дн скрѣсѣ сѣпѣт а се да тоате есчѣпѣдѣнѣлѣ, фѣѣндѣкѣ ла дѣн копѣтра се ва днѣлѣнѣца ашезъмѣнтѣлѣ де нѣ ворѣ рѣсѣлѣта сѣспѣчѣнѣнѣ, пѣ кѣлѣе оѣѣчѣале дн копѣтра лѣлѣ.

§. 36. Пертрапѣтарѣе.
 Ла пертрапѣтарѣе комѣсѣзѣнале се ворѣ копѣстѣа тѣте днтрепрѣжѣрѣлѣ днсѣмѣнѣтѣре, апоѣ се ворѣ десѣвѣте кѣ фѣнѣдѣлѣнѣлѣ есчѣпѣчѣнѣлѣ че ворѣ окѣре, шѣ дн касѣлѣ кѣнд се ворѣ фѣче прѣтѣнѣсѣнѣнѣ карѣ ворѣ фѣ де пѣатѣрѣ де дрѣпѣтѣ прѣватѣлѣ шѣ нѣ се ворѣ пѣтеа делѣтѣра прѣн днтѣлѣчѣсѣре кѣ вѣна се ворѣ асѣмѣна копѣпѣдѣторѣлѣ ла кѣлеа лѣѣѣе спре реалѣсарѣе дрѣпѣтѣлѣ лорѣ шѣ дн деѣсѣзѣнеа че е а се прѣнѣнѣчѣа се ворѣ стѣторѣлѣ кондѣчѣнѣлѣ пѣчѣсарѣ дн касѣлѣ кѣнд се ва копѣчеде аповареа.

§. 37. Консѣнсѣ де едѣфѣкарѣе.
 Дн касѣлѣ кѣндѣ кѣ ашезъмѣнтѣлѣлѣ днтрепрѣндѣрѣлѣ вор фѣ днтрепрѣнѣте зѣдѣрѣ спре а кѣрорѣ копѣстрѣре е де лѣпсѣ дѣлѣ прѣскрѣпѣте консѣнсѣлѣ архѣтѣпѣтѣ полѣтѣкѣ, ачѣсте пертрапѣтѣрѣ се ворѣ ѣнѣеа пе кѣтѣ се ва пѣтеа тотѣдеодѣтѣ кѣ пертрапѣтѣрѣе деспре адмѣтерѣеа ашезъмѣнѣлѣлѣ дѣн пѣнѣтѣ де вѣдѣре полѣѣенѣскѣ.

§. 38. Рекѣрѣсѣлѣ.
 Пѣрѣѣле потѣ да рекѣрѣсѣлѣ дн копѣтра деѣсѣзѣнѣѣ пѣлѣлѣкатѣ лорѣ дн термѣнѣлѣ де 14 зѣлѣ ла дѣкастерѣлѣлѣ полѣтѣкѣ лѣлѣ ѣреѣ.

Рекѣрѣсѣлѣ датѣ ла тѣмѣнѣлѣ сеѣ аре пѣтере прѣропѣгѣторѣе.
 Дн копѣтра дѣор деѣсѣзѣнѣнѣ зѣнѣсѣне нѣ маѣ аре локѣ рекѣрѣсѣлѣ.

§. 39. Спѣсѣле.
 Спѣсѣле пѣлѣлѣкѣрѣѣ шѣ але прочѣсѣрѣѣ ле ва пѣрта днтрепрѣнѣзѣторѣлѣлѣ. Ла пѣртѣреа спѣселорѣлѣ касѣте прѣн есчѣпѣчѣнѣлѣ фѣкѣте дѣн пѣлѣлѣнѣѣ, се ва кондемѣна ачѣла, карѣ а фѣкѣтѣ есчѣпѣчѣнѣлѣ.

§. 40. Скѣмѣлѣрѣе дн ашезъмѣнтѣлѣ де днтрепрѣндѣре.
 Скѣмѣлѣрѣе дн кѣлѣтѣтеа ашезъмѣнтѣлѣлѣ де днтрепрѣндѣре ор дн модѣлѣлѣ фаврѣкѣчѣнѣнѣ прѣн карѣ окѣкѣре зѣна дѣн днтрепрѣжѣрѣлѣе прѣвѣзѣте дн §. 31, се ворѣ потѣфѣка дерѣгѣторѣѣѣ, карѣ ва дежѣдека даѣкѣ е ка сѣ аѣвѣ локѣл вр'о пертрапѣтарѣе потѣ комѣсѣзѣнале.

§. 41. Стѣнѣдѣреа копѣсѣзѣнѣѣ пентрѣ пѣсѣтарѣе.
 Аповареа ашезъмѣнтѣлѣлѣ де днтрепрѣндѣре се стѣнѣце, дака днтрепрѣндѣреа нѣ се ва днчѣне дн термѣнѣлѣ де зѣнѣ аѣлѣ, ор даѣкѣ ва фѣ днтрѣрѣлѣтѣ днтрѣнѣлѣ тѣмѣнѣлѣ маѣ ѣнѣгѣ де трѣѣ аѣлѣ.

Термѣнѣлѣлѣ пентрѣ днчѣнепѣреа днтрепрѣндѣрѣѣ се потѣ прѣлѣнѣпѣ пѣлѣ ла трѣѣ аѣлѣ, даѣкѣ ашезъмѣнтѣлѣ ва фѣ днтрепрѣнѣтѣлѣ кѣ копѣстрѣлѣре де едѣфѣчѣе маѣ марѣ.

Сѣрѣнѣ III.
 Естѣнсѣзѣнеа шѣ есѣрѣчѣтарѣеа дрѣпѣтѣрѣлѣ лорѣ де месѣрѣлѣ.

§. 42.
 Естѣнсѣзѣнеа зѣнѣ дрѣпѣтѣ де месѣрѣлѣ се дежѣдеѣкѣ дѣлѣлѣ кондѣнѣзѣлѣлѣ лѣчѣнѣѣ де месѣрѣлѣ ор а копѣсѣзѣнѣѣ.

осверъндъсе принципеле прескрипсе дн параграфіи зр-тзорі.

§. 43. Дрептълѣ де продъчере.

Физкаре днтрепринзеторіѣ де месеріѣ аре дрептъ ка съ днтрѣниаскъ тоате джкръріле де ліпсъ спре про-дъчереа перфептъ а продънтелорѣ сале ші съ се фо-лосіаскъ спре ачестѣ скопѣ ші де джкръторіи алторѣ месеріи.

§. 44. Дрептълѣ комерчіале.

Дрептълѣ де а продъче знѣ артикълѣ кърпінде дн сіне ші дрептълѣ де а негодеторіи кѣ ачелеаш продънте стръіне.

§. 45. Джкръторіи стъгъторі де днтрепрінде.

Чеіче днтреприндѣ месеріе лібере потѣ цінеа дн комзнатееа дн каре локъескъ маі мъале лжкръторіи стъгъторіе де днтрепрінде (джкръторіи ор локалітѣді де вѣндзтѣ). Ачестеа днсе дебе съ се потіфиче дере-гъторіеі.

§. 46. Днтрепріндеаа месеріеі афарѣ де локълѣ аше-зъмжнтълѣ.

Днтрепринзеторі де месеріе потѣ да дн комісі-зне, ор преста дн зрма комісісінеі ор дндепліні джкрърі командате ші афарѣ де комзнатееа дн каре локъескъ еі, артикъліи месеріеі лорѣ, дн тотѣ локълѣ ла індъстриаріи карі потѣ пѣрта ачелсамі продънте.

§. 47. Етаблїсѣмінте філіалі ші депосіте.

Днтрепринзеторі де месеріѣ каріи ворѣ воіі а днфінда афарѣ де комзнатееа локзіпдеі лорѣ етаблїсѣ-мінте ор депосіте філіалі, сѣнтѣ овлігаці ка съ іпсіпже ачестеа атѣлѣ дерегъторіеі індъстриарі дн а кѣреі черкѣ сѣнт а се днфінда, кѣтѣ ші ачелора дерегъторіи, дн а кѣрорѣ реестрѣ е днскрісѣ днтрепріндеаа принципале ші ла месеріеле конкесіонате съ ші есопере о конкес-сісне анше дела дерегъторіа індікатѣ днтелѣ.

§. 48. Мътареа.

Ла месеріеле каре нѣ сѣнтѣ днтрезнате кѣ ці-перееа де джкръторіи стъгъторіе де днтрепрінде, мъ-тарееа днтрепринзеторіѣ дн знѣ черкѣ інтр'алтълѣ, се консідерѣ ка месеріѣ позъ, фѣрѣ ка съ маі фіе де ліпсъ коппръвареа дн поѣ а капачітатеі техніче пре-скріпсе пентрѣ знеле месеріи.

§. 49. Індікареа естерпѣ.

Днтрепринзеторіи де месеріѣ аѣ дрептъ ка съ ве шерваскъ де о індікаре естерпѣ кореспнзеторе не джкръторіеле лорѣ стъгъторіе де днтрепрінде ор не локзіпда лорѣ, ор ші де алге міжлоче де пѣвлїкѣ-чїне.

§. 50. Аденці кълъторі.

Індъстриаріи аѣ дрептъ ка съ ші кавте комісісіні прїн днтптерїді ор колъторіндѣ еі дн сѣсѣ ші дн жосѣ. Кѣ тоате ачестеа нѣ ле е ертатѣ съ вѣндѣ мѣрфѣрї декѣт нѣмаі ла тѣргѣрї. Дн алге локърї ле е ертатѣ съ поарге нѣмаі мъстре.

Дн прївінда адънѣреі де ескріпчісіні не онѣрї тіпърїте се ворѣ освереа прескрїптеле спеціалі дн леѣеа де пресѣ. Кълъторі де негъдеторі (адїнциі де негъдеторі) карі нѣ стаѣ ескъсіве дн сервіѣзлѣ знї мандатаріѣ, чї факѣ дн ачестеа о месеріѣ кълътнѣдѣ

комісісіні пентрѣ маі мълді фавріканці ор негъдъторі, дебе съ ші іпсіпже ачестѣ ратѣ де сіне де кълътнѣ дѣпѣ §. 13.

§. 51. Тълъарі.

Лїчїтареа дн дѣвлареа дн сѣсѣ ші дн жосѣ дн локѣ дн локѣ афарѣ де тѣргѣрї, апоі пѣртареа дн сѣсѣ ші дн жосѣ оферїереа де мѣрфѣрї дн касѣ дн касѣ, е іертатѣ съ се днтреприндѣ нѣмаі де кѣтрѣ персонееле провѣ-зѣте кѣ лїчїпѣ де тълъарїтѣ.

§. 52. Есденчісініле, дела діспъсечїсініле параграфлі пре-чедїнге.

Мѣрїніереа провнчїатѣ дн параграфлѣ де маі сѣсѣ нѣ афлѣ ніче о аплїкаре ла месерїашї карі дѣпѣ датїне локале дѣвлѣ дн сѣсѣ ші дн жосѣ ші вѣндѣ дн какѣ дн касѣ ор не дрѣмѣ артикълі дїнерарї де конкесѣзлѣ де тоате зіледе, прежтм е d. e. лантеле, знтълѣ, помеле, легѣтеле, флорїле, лемпеле etc. etc.

Асемеменеа е лѣсатѣ дерегъторіеі ка месерїа-шілорѣ маі мічї дн комзнатееа спре а цѣтеа сѣвсісте маі віне съ ле пермітѣ ка съ ші потѣ вїнде продънтеле лорѣ днтре мѣрїніеле черкълї комзнале дѣвлѣндѣ дн касѣ дн касѣ.

§. 53. Комерчіѣлѣ песте конфїніе.

Месерїашї карі локъескъ дн церї стрїеіне потѣ дндепліні дн зрма комісісінілорѣ джкрърї де месеріѣ дн Австриа, спре а кѣрорѣ днтплініре нѣ е делїпѣ конкесїсінеа, декътва ші сѣдїцілорѣ австріачї ле ва фї пермісѣ тотѣ ачестеа дн ачелѣ статѣ. Адъчереа джкръ-рїлорѣ фѣкѣте дн церї стрїне шї сѣвміністрареа лорѣ ла комѣндѣторі е сѣвѣсѣ нѣмаі ла мѣрїнірїле індїкاته прїп прескрїптеле де ванѣ.

§. 54. Днпротоколареа фіршеі.

Дрептълѣ ші деторїпда де а днпротокола фірма прежтм ші зртърїле еі, се ворѣ регъла прїп прескрїпте спеціалі.

§. 55. Стъгъторїеле де преѣдѣ.

Стъгъторїеа преѣзлї потѣ аве локѣ нѣмаі ла вїн-дереа кѣ мѣрнѣта де артикълї чеі маі нечесарї пентрѣ речерїпделе де тоте зіледе, апоі ла месерїа де хор-парї ші ла месерїеле де транспортѣ ші де сервіѣзлѣ де пїаѣдѣ.

Мїністерїѣзлѣ де ітерне е авторїсатѣ ка пентрѣ індїкаціи артикълї шї нѣмітеле месерїе съ деѣдѣ дн-тродъчереа ор дефїіндареа атѣрорѣ преѣрї дефїпте, авѣндѣ дн ведеде реферїпделе локалі.

Тотѣ ачестеа аре валоре ші дн прївінда іпстїтѣ-чїсінілорѣ че есісѣтѣ дн знеле комзнїтѣді пентрѣ дн-рѣндареа вїндереі де карне, фачереі де пѣне, кѣрѣдї-тѣреі хорселорѣ ші а велїторїелорѣ.

§. 56.

Провїзісініле шї днтпїндареа де преѣрї. Ла артикълї карі се дїнс де челе маі делїпѣ ре-черїпде де тоте зіледе потѣ ордіна дерегъторіа цїне-реа де провїзісіні, ші потѣ діспъне ка дн вїндереа аз міжѣда съ се тіпърѣсѣкѣ преѣзрїле дн локалітѣділе де вѣнзаре кіарѣ ші аколо знде ачестї артикълї нѣ сѣнт сѣпѣшї ла преѣзрїле стъгъторїе. Асемїнеа потѣ ордіна

ші ка дн месеріеле де оспѣтарі съ се арете цедзледе де прецѣ.

§ 57.

Detorinca de есерчітаре а пітарілорѣ, тѣчеларілорѣ ші а хорнарілорѣ.

Пітаріі, тѣчеларіі ші хорнаріі нѣ потѣ днчета дѣпѣ плакѣ дела есерчітареа месеріеі днчепѣте, чи сѣнт овлігаці ка кѣндѣ ворѣ воі съ днчете съ днсіне ачѣста дерегѣторіеі ші де ва прегінде дерегѣторіа съ коптінез днкѣ месеріа дн знѣ тімнѣ деретмінатѣ челѣ мѣлѣ дн 2 дні.

§ 58. Репресантателе.

Фіѣкаре днтрепрінзеторіѣ не месеріѣ ші пѣте есерчіта месеріа са атѣтѣ прін знѣ репресантатекѣтѣ ші а о да дн аржндѣ.

О месеріѣ реале а кѣреі пропріетаріѣ нѣ поседе калітатеа легале спре есерчітареа еі, се пѣте есерчіта нѣмаі прін знѣ свѣстїтѣтѣ ор аржндаторѣ.

Свѣстїтѣтѣлѣ ор аржндаторѣлѣ деѣе съ посеадѣ калїтѣдїле речерѣте пентрѣ днтрепріндереа іndependente а респектївеі месеріі кіарѣ аша ка ші пропріетаріѣлѣ еі, ші ла месеріеле копчесїонате деѣе арѣтатѣ ші дерегѣторіеі спре апроваре.

§ 59. Тречереа месеріеі.

Дѣпѣ тѣртеа днтрепрінзеторіѣлѣ де месеріѣ, еределе ор легатаріѣлѣ лѣі каре воіеште съ коптінез месеріа деѣе съ о іncїне дн поѣ не нѣтеле сеѣ.

Асемїне деѣе съ се факѣ днсінзаре дн поѣ кѣндѣ знѣ етаблїсїмѣнтѣ де месеріѣ се ва трансферї ла атлѣлѣ прін апте днтре віі.

Дакѣ ва фї месеріа копчесїонатѣ, е де лїпсѣ дн атжндозе касрїле де копчесїне позѣ.

О месеріѣ копчесїонатѣ се пѣте коптінза не тетеїѣлѣ копчесїнеї векі нѣмаі не сокотѣла вѣдѣвеі ор а еределѣі мїноранѣ пѣлѣ ла ажнцереа тажоранїтатеі.

Спре коптінзареа знѣі месеріі не компѣтѣлѣ массеі дн декзрѣлѣ пертрапѣтѣреі де копкѣрѣс ор де моштен ре нѣ е де лїпсѣ нїче де іncїнзаре позѣ нїче де копчесїне.

Атѣтѣ дн ачеста кѣтѣ ші дн челѣ маі дїнаїнте касѣ се ва іncїтїзі знѣ свѣстїтѣтѣ калїфїкатѣ (§ 58), дакѣ ва чере патѣра месеріеі.

§ 60.

Невалїдатѣса ші ревокареа дрепѣтѣлѣ де месеріѣ.

Дакѣ ла знѣ днтрепрінзеторіѣ де месеріѣ ва еші маі тѣрзіѣ ла лѣмїнѣ дефепѣтѣлѣ орїцінале ші коптінѣз а знѣі речерїнѣде легалї пентрѣ днтрепріндереа месеріеі де сіне, атжнчі се пѣте провіі дн верче тімнѣ коптінзареа месеріеі ші респектїве се пѣте лѣа дндерепѣтѣ лїчїнда де месеріѣ ор копчесїнеа.

Ла месеріеле копчесїонате, ла карї пѣте аѣе локѣ тѣрїїнїреа дн кавза реферїнѣелорѣ локалі (§ 1*), се пѣте ревока копчесїнеа дакѣ копчесїонаріѣлѣ нѣ ва днчепе месеріа дн рестїмнѣ де 6 дні дѣпѣ копчесїне, ор дакѣ о ва днтрерѣшпеле маі тѣрзіѣ тотѣ днтр'атѣта тімнѣ.

§ 61. Дїсїндереа.

Днтрепріндереі іndустріарї карї сѣнт де днсемпѣтате прекумїнїторѣ пентрѣ десволтареа іndустріеі пѣчїзналі ші пентрѣ днїнаїтареа комерчїѣлѣ се потѣ dona кѣ прерогат ва ка съ нѣрте вѣлѣтѣреде днтѣрѣтескѣ дн днсемнѣ ші сіїїлѣ ші іndїкареа „ч. р. прївілеціате (фабрїкѣ, негодїторїѣ mare etc.)“ дн фїрмѣ.

Сара V.

Комерчїѣлѣ де тѣргѣрї.

§ 62.

Мерѣереа ла тѣргѣ.

Тотѣ отѣлѣ аре дрепѣтѣ ка съ тѣргѣ ла тѣргѣрї кѣ тѣте тѣрѣѣрїле пермісе дн комерчїѣ, декзтва тѣрѣѣрїле дѣпѣ калїтатеа тѣргѣлѣ ворѣ фї пермісе ла елѣ.

Кѣ тѣте ачесте тѣрѣѣрїле а кѣрорѣ вїндере е легатѣ де копчесїне се потѣ вїнде ла тѣргѣрї, нѣмаі де кѣтѣрѣ месерїашї провѣзѣдї кѣ респектїва копчесїне.

§ 63. Фїеранціі.

Челѣ че дн мерѣереа ла тѣргѣрї фаче о месеріѣ де сіне (фїеранціі, кѣлѣторїі де тѣргѣрї) деѣе съ днсіне ачѣста дѣпѣ § 13.

§ 64. Стрїніі.

Стрїніі се ворѣ трапта ка ші іndїценї дн прївїнда дрепѣтѣлѣ де а мерѣе ла тѣргѣрї, декзтва нѣ се ва дїсїпне врѣ есѣпчїсїне деспре ачѣста дн аплїкареа речїпрочїтатеі.

§ 65. Обїентеле комерчїѣлѣ де тѣргѣрї:

a) Ла тѣргѣрїле прїнціпалї.

Обїенте де комерчїѣ де тѣргѣрї пентрѣ тѣргѣрї маї мїчі, тѣргѣрї де анѣ ші пентрѣ локзрї де кѣрѣ карї пентрѣ тімнѣлѣ де кѣрѣ сѣнт компарате ачестора прін ордїнѣчїлї спеціалї, прекум ші пентрѣ тѣргѣрї де сѣрвѣторї сѣнт тѣте тѣрѣїле пермісе дн комерчїѣлѣ лїберѣ декзтва респектївеле дрепѣтѣрї де тѣргѣрї нѣ ворѣ фї тѣрїїнїте еспресѣ ла знеле спеціе де обїенте прекум d. e. ла аїнаїале, лѣпѣ, грѣнаде, ші тѣрѣѣрї де жѣкѣреїе пентрѣ прїнчі etc.

§ 66.

b) Ла тѣргѣрї де септѣмѣлѣ.

Обїентеле тѣргѣлѣ де сѣтѣмѣлѣ сѣнт: мїжлѣчеле де траїѣ шї продѣнтеле крѣде патѣраї, апої інструментеле де економїѣ шї агрономїѣ, прекум ші продѣнтеле карї се цїнѣ де окнѣчїлїле секнѣдарї че сѣнт дн дагїлѣ дн цѣрѣ але цѣранїлорѣ де прін прецїѣрѣ, ші дн зрѣлѣ артїкїлї ордїнарї аї копсѣмѣлѣ де тѣте зїлеле.

§ 67.

Де рѣгѣлѣ, ла тѣргѣрїле де септѣмѣлѣ нѣ е іерѣтатѣ съ се вїндѣ адїї артїкїлї дн волтїде ші шатре де кѣтѣ нѣмаі месерїашїлорѣ карї локзескѣ дн компнїтате дн прївїнда обїентелорѣ че се цїнѣ де месеріа лорѣ, декзтва нѣ ва фї ка дн знеле локзрї съ фї адмїшї пентрѣ респектївеле продѣпте шї месерїашї стрїніі.

De altmîntrele дн локзріле дн карі prin месеріаші де аколо нз се по́те гореснанде речерінделорѣ де консѣмчизне, е лъсатѣ дн воіа дікастеріалзі політікѣ де деарѣ спре а ordina ка пентрѣ ресептивіу артікзі сѣ се адмітѣ ла тжргріле де септѣмѣнѣ ші алці месеріаші стріні.

§ 68. Егалітатеа де дрептѣ а мергѣторілорѣ ла тжргѣ.

Тѣтѣрорѣ мергѣторілорѣ ла тжргѣ ле компетѣ тотѣ ачелеші дрептѣрі дн прівінца днтрендріндеі негоделорѣ лорѣ де тжргѣ.

Діспѣсечізіле prin карі челе дінтеіѣ оре а ле тжрглзі сѣнт ресервате пентрѣ кѣмпѣрторіі кѣ тѣрѣнта, се ворѣ апліка нѣмаі ла тжргріле де септѣмѣнѣ ші нѣмаі ла міжлоче ле траіѣ, дакѣ ворѣ фі пентрѣ ачѣста речерінделе ші датіеле локалі.

§ 69. Танселе де тжргѣ.

Комерціалѣ де тжргѣ нз се ва днгресіа де кѣтрѣ комѣнітате кѣ алте тансе де кѣтѣ кѣ ачелеа карі формѣаз о рекопѣікаре пентрѣ спацилѣ датѣ, прекум ші пентрѣ фолосіреа де воліце ші алте лѣкрѣрі ші пентрѣ кіелтзіеле днгрѣзнате кѣ дінереа тжрглзі.

§ 70. Регълмінде де тжргѣ.

Днтре марцініле діспѣсечізілорѣ де маі сѣсѣ, ва стѣторі фізкаре комѣнітате дн каре се дінз тжргѣрі, пе лѣнгѣ апровареа дікастеріалзі політікѣ де цѣрѣ ші авлндѣ дн ведере речерінделе локалі, регълѣмѣнтлѣ де тжргѣ каре ва конціне ші таріфа танселорѣ де тжргѣ.

Асемінеа ва стѣторі ші дакѣ ші днкѣтѣ е пермісѣ ка сѣ се влндѣ вѣтѣрі ші тѣнкѣрі дн піаделе де тжргѣрі.

§ 71. Конферіреа дрептлзі де тжргѣ.

Прескріпте спеціалі детермінѣ модлѣл кѣм е а се кыштіга дела комѣнітѣді дрептлѣл де а пѣтѣ дінѣ тжргѣрі ші че прівінде сѣнт а се овсерѣ ла конферіреа атѣрорѣ кончесізі.

Сару VI.

Персоналлѣ ажѣтѣторіѣ ла месеріі.

§ 72. Реферінца де дрептѣ.

Реферінделе де дрептѣ днтре месеріаші індепендінці ші днтре персоналлѣл лорѣ ажѣтѣторіѣ (ажѣтѣторі, днвѣдѣчеі), се ворѣ детерміна дѣлѣ діспѣсечізіле кодичелзі чівіле зніверсале, дакѣ нз ва конціне алте діспѣсечізі спеціалі ачѣста леце.

а) А ж т ѣ т о р і і.

§ 73. Ажѣтѣторіі.

Сѣнтѣ ажѣтѣторі се днделегѣ дн ачѣста леце шервіторіі де негѣдеторіѣ, содалі ші лѣкрѣторіі де фаврічі, прекум ші мѣіеріле ажѣтѣторѣ лѣкрѣторѣ, карі стаѣ тотѣ дн ачелеші реферінце де сервіцѣ.

Персоне ле інстїтіте пентрѣ престѣчїзі де сервіцѣ маі дналѣ, прекум сѣнт: нѣртѣторіі месеріеі, механічі, факторіі, протоколістіі, касіеріі, десемнаріі ші хемічіі, нз се днделегѣ сѣв ажѣтѣторі.

Асеміне нз се днделегѣ піче лѣкрѣторіі кѣ зїа ші алці лѣкрѣторі карі се аплікѣ нѣмаі ла лѣкрѣлѣ кѣ тѣзна ші ла алте лѣкрѣрі маі ordinarі.

Дн зрѣтѣ нз се днделегѣ персоне ле карі ла днтрендріндеа месеріеі се окѣлѣ нѣмаі кѣ лѣкрѣріле че се дінз де шервіторіі де касѣ прекум сѣнт: келаріі, арагдіі де кѣрѣшіі etc.

§ 74. Лецітімареа.

Фізкаре ажѣтѣторіѣ деѣе сѣ фіз провѣзлѣл кѣ лецітімѣріле де ліпсѣ, карі ла шервіторіі де негѣдеторіѣ ворѣ консісте дін атѣстателе відімате де кѣтрѣ жѣдектѣторіѣ ші date де кѣтрѣ дѣтѣторіалѣ де сервіцѣ де маі днапте еар' ла алці ажѣтѣторі ворѣ консісте дін кармаеа де лѣкрѣ.

Днтрендріндеторіі карі ворѣ лѣа дн аплікаре ажѣтѣторі фѣрѣ де ачѣсте лецітімѣрі се факѣ кѣпномі ші респѣзнеторі кѣ ажѣнціі дѣлѣ § 1302 дін код. чів. зніверсале, челзі дінтеіѣ дѣтѣторіѣ де сервіцѣ пентрѣ дамнлѣл казсатѣ лзі prin ешіреа арвітраре.

Челѣ дінтеіѣ дѣтѣторіѣ де сервіцѣ аре ші дрептлѣл де а претінде ка сѣ вїнѣ дндерепѣл ажѣтѣторіѣл че а ешітѣ дн модѣ арвітраре.

§ 75. Пѣсечізінеа.

Модлѣл аплікѣреі знї ажѣтѣторіѣ ші компет пѣделе ші алтѣ пѣсечізіне а лзі, апоі тімплѣл реферінцеі де сервіцѣ ші алтѣ тімплѣл де провѣ ші дн зрѣтѣ термінлѣл де авзічере сѣнт овїептлѣл днвоїреі лібере. Дн ліпсѣ ачѣстеі днвоїрі се пресѣзнне де кондіцісне сімвріа пе септѣмѣнѣ ші термінлѣл де авзічере де патрѣспрезече зїа, еар' дн алте прівінде сѣ іеа де регълѣ датїнѣ локале.

§ 76. Деторінгле ле ші дрептѣріле.

Ажѣтѣторіалѣ е овлігатѣ ка сѣ фіз кѣтрѣ дѣтѣторіѣл де сервіцѣл кѣ кредінгѣ, аскѣлатаре ші реверінгѣ, ші сѣ се порте оменеште, апоі сѣ дінѣ тімплѣл де лѣкрѣ кондіцізнатѣ ор дндѣтїнатѣ дн локѣ, сѣ днгрїжѣскѣ кѣ пѣтерїле сале де лѣкрѣріле де месеріѣ конкрезте лзі, сѣ дінѣ секретѣ деспре реферінделе де днтрендріндеа але дѣтѣторіѣл де сервіцѣ, сѣ се порте оменеште кѣтрѣ чеіаладіі коажѣтѣторі ші domesticі ші сѣ траптезе вїне пе днвѣдѣчеї ші прѣнціі лѣкрѣторі че стаѣ сѣв сѣправїгіареа лзі. Ажѣтѣторіѣл аре дрептѣ ка сѣ претіндѣ ла тімплѣл сеѣ компетінделе кондіцізнате ші сѣ фіз траплатѣ оменеште, еар' ла ешіреа са дн сервіцѣ сѣ капете знї атѣстатѣ адевѣратѣ.

§ 77. Проївїрі.

Ажѣтѣторілорѣ ле есте проївїтѣ а дінѣ сервѣторі арвітраре ші аша нѣмітеле лѣні ші а лѣкра пентрѣ сіне ор пентрѣ стрїні фѣрѣ де днвоїреа дѣтѣторіѣл лорѣ де сервіцѣ. Асемінеа нз ле есте іертатѣ ші а дінѣ днтре сіне конворвїрі спре а скѣте кондіцізнї дела дѣтѣторіѣл лорѣ де сервіцѣ prin рекусареа комѣнѣ де лѣкрѣ ор prin алте міжлоче (код. п. § 481). (Ва зрѣма.)

Днтрендраре: § 7, серіа 7, дѣлѣ: знїеі месеріе, адаѣце днкѣ: атѣнчі кѣндѣ дѣлѣ калїтатеа месеріеі ор шл. — § 60, серіа 3, конгїнѣ. — Р.

De pre malulu dreptu ala Somesiului.

Martisioru 1860.

(Capetu din Nrulu trec.)

Astfelu vediendune eludati ne-amu miratu, si intru adeveru astadata furamu siliti a ne indestula cu mirarea, amu tacutu si amu inghitietu la noduri — cu cari avuramu tempu de a ne deda — ca nu cumva intentiunile nóstre cele mai curate se se bo-teze de idei séu miscari antiguberniale. Amu si tacutu dara ca pesceles; — cace trebue seti siopotimu la urechie ca nu suntemu animosi — pen' acum, si neci acum nu amu avé curagia de a vorbi in publicu, decumva nu amu fi indemnati, ba chiaru indreptatiti spre acésta prin decretule in. ministru de interne date in 25. Aug. 1859 Nr. 9523 si in 20. Decembre 1859 Nr. 12,466. In aceste decretule intre celelalte se citeste: „ca limb'a germana e limb'a oficiala intre tóte diregatoriile, (imperatesci), éra in comertiu cu poporulu se se tiena principiulu nestirbatu, ca diregatoriile facia cu poporulu se in-trebuintieze limb'a poporului atatu in pertractarie verbale, catu si in resolutiunile date in scrisu.

Cam cum si incatu sau pusu aeeste decretule in lucrare pre aliurea si pre aici pentru alte popóre — de si mai pucine la numeru — scimu parte din jurnale parte din esperientia: inse aceea e fapta, ca pentru poporulu romanu aceste decretule salutarie sunt numai litere mórte facia cu egalitatea apromisa si asigurata de insusi Mai. Sa tuturoru popóreloru supuse sceptrului seu celui gloriosu; facia cu libertatea concesa popóreloru sale in privinti'a limbeloru sale nationale, si facia cu ordinatiunea speciala data in 14. Noembre 1852, Nr. 8314/2230 de Seren. Sa Principele gubernatoriu Albrecht in privinti'a primirei si pertractarei scrisoriloru romanesci.

Ordinatiunea acum citata sau publicatu chiaru si cu tiesetura ung. in unulu din Nrii Gazetei anului 1853, dara de atunci póte ca chiaru aceia pre cari i-aru interesá mai tare o-au datu uitarei; deci dara socotu ca nu va fi de prisosu ai reospeta esinti'a séu medu'a ei care e: Ca diregatoriile imperatesci, anume preturele strinsu se indatorescu nu numai a primi scrisorile romanesci, ci acele

sunt de a se pertrapta chiaru in limb'a romana. Totuodata preturele strinsu se indatorescu a referi despre unele casuri contrarie acestei ordinatiuni. — . . .

E de insemnatu bine, ca atinsa ordinatiune pen' acum neci nu sau retrasu, neci nu sau nemicitu prin alta ordinatiune contraria, — ci tocma sau reinoitu prin de atate ori numitele decretule ministeriale; — apoi neci limb'a romana n'au mai incetatu de a fi limba si totusi neci nu'a neci alta nu se mai iea in consideratiunea reeeruta, macaru ca si acésta — limb'a — si ceea — ordinatiunea — ar poté se apase multu in bilantiulu — cumpan'a — direptatiei, precum au si apasatu inainte cu cativa ani, candu pe scrisorile romanesci se dau indosate romanesci.

Ce e dreptu acésta era au fostu fórte scurta. Pentru ce? nu se scie de siguru. Unii voru a scia ca facia cu ordinatiunea cea strinsa lucrurile cele mai insemnate si mai urgente jaceau pe la diregatorii nepertractate, ce vediendu respektivii au capitulatu, apucandu pen'a cea — care odata e pusera de rea la o parte. —

Acésta fapta noi din partene nu o incuviintiamu intocma, cace mai era si alte cali de scapare; inse spre a poté reesi cu acestu lucru se pofta — si se poftesce si acum — anima, constantia, cointielegere, consonantia séu armonia, unire incugete si in principia; dara scimu ca aceste la unii au lipsitu si lipsescu pene in diu'a de astadi, macaru ca de atunci pene acum aceste tóte le potea cóce tempulu, care au fostu destulu (-) de favoratoriu; dara trebue se marturisimu ca in astfelu de intreprinderi salutarie mai totudeun'a se viresce séu interesulu individualu, séu se stirnesce fric'a de perderea gratiei parute, cari apoi ca doi vermi invecitati in reutatea loru rodu la radecin'a dorintiei comune.

Oamenii — per excellentiam — carturarii, mai neci odata nu se unescu in engete si in principie, si neunirea acésta e cauza, de intreprinderile cele mai bune, frumóse si folositorie remanu neesecutate. Neunirea, disonanti'a, necointielegerea, diferinti'a si divergenti'a in principie e cauza, ca in lumea acésta adeseori partita cea mai mica invinge pe partita cea mai buna si principiele cele rele scalciate se paru a triumfá de multe ori pene

la unu tempu, asupra principiilor celorlalte sanatoase.

Pentru această abatere cerându-i iertare se ne întorcem era la unul din decretele minist. ca nu cumva mai făcându-i vorba despre principie se facem sange reu chiar și în omeni aceia, cari proprie după cum se mai dise în aceste foi n-au principia, ci se caleresou pe codd'a principiilor este din impregiurari. —

În unul din decretele minist. citim: „ca oficialii imperatesci sunt obligati a invetia limb'a nationalitatilor.“

Forțe ar fi de doritu ca această vointia înalta se se realizeze odata, ma chiaru se se și executeze întocma, cu atatu mai vertosu, ca mai usioru se pôte întempla ca o mana de omeni și de altumintrea întielegenti se invetie limb'a și literatura poporului cu care au de a face, decatu ca o multime de poporu nesciutu se invetie diferitele limbi a le patriei, tienutului, séu chiaru ale oficialilor, cari în unele locuri representéza totu atate nationalitati. — Această se pôte pofiti cu totu dreptulu și pentru aceea, pentru ca cu totii traimu și mancamu până cea de tôte dilele din sudorea cea crunta a poporului, care trebuie usioratu în punctulu acesta, ca se nu amble dela Ana la Cajafa totu cu mana pe bani séu presente spre a-si puté întielege resolutiunile. —

De nu ne-ar sustiené poporul, cea mai mare parte dintre noi amu sta se luamu lumea în capu. — Apoi e de luat și aceea în consideratiune, cum ca oficialii — sunt pentru poporu, éra nu poporul pentru oficiali.

Se damu dara poporului drepturile lui cele nedisputavere, sei crutiamu și sei respectamu limb'a, se primim fara despretiu, fara renitentia rugamintele séu plansorile lui scrise în limb'a singura întielésa, care e pentru elu o mangaiere și o multumire; — se nu reimpingem plansorile poporului scrise în limb'a aceea în care cugeta, și în care mai bine și mai limpede 'și pôte respecta sentimentele sale cele curate, sincere credintiose tronului și neatinsse de rafinari'a și politic'a tempului de astadi. —

Se fimu Domniloru! drepti nu numai catra noi insine, ci și catra poporu, pre care în tempu de lipsa ne place a ne radimá; se fimu drepti ca-

tra acea casta însemnata în societatea omenésca, cu a carui bratie tari și puteróse ne place a ne ajuta, a ne scuti și a ne ocroti în tempurile cele fatale și viforóse.

Se pretinim limb'a, tesaurulu celu mai scumpu alu poporului, ca prin această ne vomu castiga alipirea și simpatia lui, de care totudeuna avemu lipsa mare. —

Apoi se nu uitamu neci aceea, ca la fiacare poporu mediloculu celu mai siguru spre propasire e limb'a sa supta cu laptele mamei. Adevéru a acestei asertiuni l'au cunoscutu prea bine și în regimu, pentru aceea nu numai au concesu, ci chiaru au dispusu, ca în tôte scólele elementarie, ma acum chiaru și în gimnasii limb'a propunerei și a invetiamentului se fia limb'a poporului; pentru limb'a guvernului scim noi ca avemu se ne ingrigimu. —

Această unica impregiurare de o vomu lua în consideratiune seriósa, vrendu, nevrendu ne vine a întrebá: ca pentru ce invetia fiacare poporu la scólele sale nationale a citi, a scrie și alte scientie în limb'a sa, déca facia cu lipsele și recerintiile sale nu se pôte folosi de sciintia lui pucina séu multa castigata în limb'a mamei lui? — De ce ne e buna sciintia, déca nu ne potemu folosi de densa? De ce amu invetiatu a vorbi, a scrie în limb'a mamei, déca la locurile respeptive nu ne potemu neci rogá, neci plange întrens'a? — Macaru ca se ne créda ori și cine, ca neci întru o limba — fia aceea chiaru și cerésca — nu 'și pôte omulu respica cugetele, sentimentele, rugarea și plansorea asia curatu și limpede ca în limb'a mamei sale. —

Aceea ce sau disu generalminte despre tôte popórele se pôte apleca specialminte la romani, ai caroru carturari pre aici se cam potu asemena cu aceli omeni, cari au în punga bani buni cerculatori prin tóta tíer'a, inse nu se potu folosi cu ei singuru din aceea unica cauza, ca negotiatoriulu străinu nu vrea ai cunósce de buni, séu și de-i cunósce nu voiesce ai primi pentru aceea, pentru ca i-ar placé altfelu de bani, pôte de aceia, cari i-ar poté numera și manipula cu mai mare usioratate, ce vedindu comparatoriulu se disgustá, și în mania sa cu totu dreptulu conceputa sta se-si arunce banisiorii agonisiti cu sudori crunte în tina mai ver-

tosu atunci, candu vede ca altii cu banii loru se potu ferici. In tocma se intempla prin acestu tîenutu locuitu mai preste totu de romani cu scrisorile cele romanesci, cari rugatorii si plangatorii vedindule despretiuite, reînciate, in nemica socotite se supera, si in acésta superare le rumpu mai in atate bucati, cate litere erau pre deusele, si apoi ei audi pre ómenii nostri dicundu: „numai in-sedaru — indesiertu — amu amblatu la scóla, si am invetiatu carte, ca precum vedu tóta sciintia mica nu ajunge o cépa degerata. Eu in veci nu-i voi mai lasa pre pruncutii mei se-si rumpu opincele pene la scóla, dascalului inca nui voi plati in veci, ca eu din prunculu meu popa nu potu se facu, neci din féta preutésa, apoi vedi frate I . . . ca cu cartea cea romaneasca numai popii se potu ferici si folosi, dara si acesteia numai in beserici, ca precum vedu si precum mi-au spusu si pop'a mai adaunadi neci notariu neci dirigatori'a din . . . — nu vrea a primi neci decatu scrisorile cele romanesci, ci numai unguresci si nemtiesci, — apoi in aceste limbi ne scriu si inapoi, si se intempla de nu scimu ce ne scriu de acolo, ca notariulu e un-guru si nu prea scie romanesc, eara noi nu scimu unguresce, eara nemtiesce nu scie neci unulu neci altulu.“ —

La aceste respondiendui consociulu seu au respicatu cu unu focu mare cam aceste cuvinte: „No déca sta tréb'a asia, se nu ne mai silésca pop'a a ne da pruncutii la scóla neci la cea romaneasca, neci la cea nemtiesca, ca invatia cate 3—4 ani nemtiesce si totu nu sci ce e in risolutie ea bota, apoi romanesc ar mai sci, dara eaca inca n'a mai venitu imperatulu se ne plangemu, ca nu ni se primescu scrisorile romanesci, apoi acum póte vede si pop'a ca cele ce i-amu fostu spusu tóte-su drepte.

De ne va mai vorbi despre scóla si invetiatura, ii voi mai spune si altele, cari déca le va audi credu ca nu va mai avea voie de a ne mai amenentia cu pedépsa pentru aceea pentru că nu ne portamu pruncii la scóla. Eu din partemi frate G. . . . de va mai scapá prunculu meu la scóla, 'lu voi bate asia catu sciu ca me va pomanu si in gur'a mortiei.“ — Apoi pasiesce in cultura si 'ti fa poporulu intielegentu, ca se nu 'ti se impute gradulu celu din urma alu culturei! —

Eata dara din acestu unicu discursu scurtu luat din gura a loru doui tíerani se póte cunósce ca nerespeptarea si despretiuirea limbei poporului e modulu celu mai usioru de a instreina pre poporu de tóte ca si de scóla si de alu disgustá de catra invetiatura. —

Acésta procedura ce e dreptu nu purcede din principiu, ci numai din arbitriulu unuia séu altuia, si póte ca neci acestia nu voiescu a efeptui aceea ce se efeptuiesce, cace acésta ar fi in contra intientiei celei salutarie a in. regimu, a carui voiótia nestramtata e: ca scólele se infforésca, tenerimea in sciintia se propasiésca. —

In urma dara ca se nu mai lungimu la vórbe, se nu abusamu cu patientia cititoriloru si se fimu intielesi si mai bine, ne incumetamu a spune inca odata pe facia: ca drépta nóstra dorintia — se nu dicu — pretensiune — de altmintrea cu dispusatiunile mai inalte in tóte consunatórie — e: ca in limb'a poporului precum acésta sau templatu si sau practisatu mai antiertiu dupa esirea ordinatiunei date de gubernatoriulu n. Principele Albrecht, si déca acésta sau practisatu in trecutu, cu catu mai tare se póte practisa in tempulu de facia mai vertosu in casulu acela, candu oficialii in conformitate cu decretule ministeriale voru invetia limb'a poporului, ce ca catu mai rapede se va intempla ne placé a spera, cace ordinatiunile mai inalte nu potu se remana totu litere mórté.

Credeamu ca datatorii de legile voru sci si e-secuta, abusurile facute pene acum in contra legiloru santionate le voru combata si le voru delaturu prin puterea legiloru. Dupa ce apoi se voru pune intocma in lucrare decretule minist., va fi lucru de prisosu a sili pre cineva se insciintiesca, se incunoscintieze, séu chiaru se se róge si se se planga nemtiesce — in limb'a oficiala — séu unguresce in limb'a laterala in acestu tîenutu locuitu mai totu de romani.

Mai departe catu se voru pune in lucrare decretule minist., indata se va pune capetu la imputarile ce le sau facutu acelora cari si-au luat cutezare de a scrie romanesc cate o cuiefantia, instantia si plansória. Atunci nu i-se va póte imputa nimenui de actu politicu iabirea naturala catra limb'a mamei sale, precum nici neputintia séu nevointia de a vorbi si a scrie numai in limbi straine nu se

va timbr'a cu timbru cutediatu de renitentia politica si nesupunere la ordinatiunile mai inalte. —

De acestea superari si intristatiuni amu puté insira nu numai de pe la Somesie, ci si de pe la Ternave, Muresiu, Streiu, Ariésiu, Oltu, Barsa scl. pena catra Tissa. Si totusi romanii sunt tari in credintia, ca ordinatiunile atinse se voru pnneacum si pentru ei in egala activitate, si ca dupa unu restimpu deajunsu de lungu nu se va mai puté escusa neputinti'a implinirei acestei dorintie dreptatite si generali cu nesciintia limbei, ci se va lua respectu si la usiurarea romanului, care e silitu se amble si cu resolutiunea primei instantie séu chiar si cu contractutiulu facutu magiariesce or germanesce de catra unu notarasielu mulja lume imperatia si cu man'a totu in punga pena ce da de cineva, care i esplica, ca se 'si intieléga dreptatea facuta dupa spresiunea lui; care stare de pena acum romanulu numai cu mare amaratiune a sufletului o putú suferi, vediundu ca exceptiunea se face numai cu elu si inca din despretiu,—séu volnicia, ceea ce nu o mai póte retacé, fora a marturisi, ca neimplinirea astorufeliu de ordine ii scandaliséza.—In fine imi vinu a minte cuvintele lui Apollonie catra imperatulu Vespasianu: „Dum in Peloponeso versar, vir Graeciae praesidebat ignarus graecae linguae, ita, ut nec ipse graecos, nec ipsum graeci loquentem ullatenus intelligerent; errabat igitur ipse plerumque, et in multis etiam falebatur; socii namque et iudiciorum ministri — — perverse causas iudicabant, calumnias in praesidem velut servum referentes; — si incheiu cu: retuli et salvavi animam. — R.

A s e m e n a r i.

Precum pomulu inca in teneretia arata, ca ce frupte va fi producundu: asia si Isusu inca pruncu fiindu si-a aratatu intieleptiunea si marirea sa. —

Precum sórele strabate prin stiela, fora de a o strica, séu vatama: asia si Isusu sa nascutu din vergura Maria fora de ai macula verguri'a ei. —

Precum in serbatori altariulu si tóta beserica se infrumsetiéza: asia si noi sufletele nóstre debue se le infrumsetiamu. —

Nescari paseri tómn'a vrendu a se departá de pre tienuturile nóstre, nimica nu mananca in vreo cateva dile, ci numai cu apa si cu nasipu traiescu, ca sesi pérda grasimea trupului, care le impedece in sburare: asia si sburarea nóstra catra Dumnedie; prin postu si abnegare se póte ajuta. —

Precum capulu e partea cea principale a trupului: asia si prudentia si virtutile cuprindu loculu celu de antaiu. —

Precum pamentulu celu uscatu poftesce apa: asia si poporulu celu apasatu poftesce dereptate. —

Precum ap'a 'si perdú amaratiunea sa, caudu Moisi din mandatu ddiescu a aruncatu in ea lemnu: asia si patimile nóstre prin crucea cea de lemnu 'si perdu amaratiunile sale. —

Precum bisulu nu pentru bumbacu, ci pentru colore e pretiosu: asia si patimile nóstre pentru patimile si meritele lui Christosu voru fi pretiöse.

BIBLIOGRAFIE.

Revista Carpatiloru.

1. Apriliu 1860.

Somariu: Istoria poesiei. Unu assassinatu judicatorescu. Suvenire contimporane. Grammatica lui Sineai. Institutiunea avocailoru. Urgintia reformei electorale. Poesia. Namua. Chronica lurara. —

In numerii viitori se va publica: Dómna Kijajna (urmare). Suvenire contimporane. Istoria evenimenteloru dela 1821. Istoria Poesiei. Despre o academia romana. Demir, episodul istoricu. Despre epidemiile secoliloru mediene. Studiuri literare. Poesii diverse.